

בס"ד

ערשב"ק משפטים - שקלים תשפ"ו

# "שיחות שב"ק"

פרשת שקלים חודש אדר

שמחה וג"ע

פר' יתרו אודות ישראל

חתן מקבל ממשלה מהש"י

לקו"מ תנינא ז, חוגר מתניו להמשיך פרנסה

ואנא אפלה ואיקוד וכו'

שיעורים הנאמרים מפי מוה"ר

ר' אברהם צבי קלוגער שליט"א

ביהמ"ד "נזר ישראל" בית שמש

יול"ע"י מכון "פאר ישראל"

## פרנס השנה

ברכת ידיות והוקרה  
לידידנו היקר

הרה"ח

ר' רפאל אהרן קנאפפלער

שליט"א

ירושלים

על אשר נדבו לבו בתשואות חן  
להוצאות הגליון

לע"נ אביו הרה"ח ר' צבי

בהרה"ח ר' אברהם יהודה ז"ל

תעמוד זכות הרבים לו ולכל  
משפחתו ויתברכו בכל מילי  
דמיטב

ברכת ידיות והוקרה  
לידידנו היקר

הרה"ח ר' יעקב קאליש שליט"א  
וויליאמסבורג

על אשר נדבו לבו להוצאות הגליון

לרגל שמחת אירוסים בתו עב"ג

החתן דוד שיחי'

בן ר' משה יצחק שטיינער שליט"א

תעמוד זכות הרבים לו ולכל  
משפחתו ויתברכו בכל מילי  
דמיטב

ברכת ידיות והוקרה  
לידידנו היקר

הרה"ח ר' יהושע בלום שליט"א  
בית שמש

על אשר נדבו לבו להוצאות הגליון

לרגל שמחת נישואי בנו

החתן דוד משה שיחי'

תעמוד זכות הרבים לו ולכל  
משפחתו ויתברכו בכל מילי  
דמיטב

# שיחות שב"ק

## שמחה וג"ע

## שיחות שב"ק

### פרשת שקלים חודש אדר

#### שמחה וג"ע

#### שמחה בגן עדן

חודש אדר מרבים בשמחה, ענין השמחה קשורה לגן עדן, וראיה לזה מברכת הנישואין שמח תשמח וכו' כשמחך יצירך בגן עדן מקדם. (ורפא ירפא בגימ' ויתעצב, שכבר הארכנו בענין זה, העצבות התחיל בהגירוש מגן עדן).

#### לב נשבר ושמחה

ידוע מאמר הרה"ק ר' אהרן קארלינר זי"ע שלב נשבר מביא לשמחה<sup>1</sup>, (לב נשבר בגימ' שופר עם ב' הכוללים גימ' שמחה, שעי"ב לשמחה), וכנראה בחוש שהתינוק יש לו שמחה טבעית, ולמדין זאת מתינוק, שרק כשגודל אז באים הדאגות ונסתלק שמחה, וכן הלב נשבר הוא טהור לב כתינוק, משתוקק גדול להש"י וכו', והטהרת הלב הוא כולו שמחה.

[ראג"ה אותיות אגד"ה שאגדה מביא לשמחה, כשמספרים סיפור שנגמר בטוב בא לידי שמחה].

#### עבד עברי

פרשת עבד עברי שבא מיד אחר מתן תורה, מובא מתלמידי הרבי מלובלין שהעבד צריך להיות בשמחה, שאע"פ שהוא יורד מאחר שהוא עברי ויהודי, כאברהם אבינו שנקרא העברי, וכן יוסף הצדיק שנקרא העבד העברי, והיה שם איש מצליח, שכ' המדרש גבר קפוז, עליז שמח, שבדרך כלל העבד לבו נשבר ועצב, אבל יהודי יכול להפוך הכל לשמחה, שסו"ס הוא עבד השי"ת.

#### סוף השנה שמחים

וזהו גם השמחה של חודש אדר, ששמחין מאד, שאדר הוא סוף השנה לסדר החדשים, ומודין להש"י שזכו לעבוד את הש"י בכל השנה בתורה ומצוות, ומה שלא זכה עדיין, עושה תשובה ומבקש מהש"י שיזכה לתשובה.

<sup>1</sup> ספר בית אהרן (קרלין) סדר היום לר' אהרן מקארלין, העיקר מכל המדות רעות הוא עצבות ומרה שחורה. כי זהו רק איין פאר שטעלונג. היצה"ר וויקולט איין בזה תשובה ורוח נשברה. אבל הוא דבר מאוס וטריפה. כי הסימן מן לב נשבר הוא שמחה. והא ראי' בשמחת בית השואבה היו שופכין כמים לבם. ובשם הי' השמחה האמיתית. והכעס ג"כ בוודאי לא טוב מאוד. ומדת הגאות הוא מר מאוד:

# שיחות שב"ק

## שמחה וג"ע

### חכם ותם

וזה החילוק בין החכם והתם, שהתם שמח במה שעשה, והחכם לא די לו כלום... שהוא מסטרא דהנחש הקדמוני, מלא דאגות יום ולילה, בזיעת אפיך תאכל לחם.

### תם ומילה

יהודי שהוא שלם נקרא תם, התהלך לפני והיה תמים, במצות מילה נעשה תם ושלם, ואז הוא שמח, כמוש"כ שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב.

### אדם שלם

ולבן מי שנושא אשה הוא אדם השלם, שיצא מפלג גופא, ולכן הוא מלא שמחה, שמח תשמח וכו'.

### תרין רעין

ולבן הלב נשבר להש"י, אזי הוא גם בשמחה, בחי' תרין רעין דלא מתפרשין, כי הוא האיש השלם, שזוכה ללב שלם, שבאמת הוא תמיהה היאך יכול להיות שני הפכים בבת אחת.

### לב נשבר רק עם שמחה

ולבן הזהירו הספה"ק שלא יהיה שום עצבות ומרה שחורה, כי באמת הלב נשבר מביא רק שמחה, ואם יש איזה נדנוד של עצבות, אזי אין זה לב נשבר לאמיתו, וצריכים להתרחק ממנה, כי זה סימן של לב נשבר באמת, שיש לו שמחה.

### אכול בשמחה

ביוה"ב הש"י מחל לישראל, ואז יוצא בת קול לך אכול בשמחה את לחמך, שאכילת הלחם הוא גופא השמחה, כל האכילות כנ"ל.

### וכן חתן

ובן חתן שמוחלין לו, אומרים לו לך אכול בשמחה, שמחת חתן וכלה, כמו אחר יו"כ שהלכו לבנות משכן, השראת השכינה, וכן אחר שמוחלין בונין בית בהשראת השכינה.

### דר עמנו בשמחה

ובן ר"ח ניסן הוא יום שמחה גדולה, שנטלה עשר עטרות, בחי' כשמחך יצירך בג"ע מקדם, שהש"י כביכול דר עמנו בשמחה, ולהיפך מחודש אב שנשבר הבית, שאז ממעטים בשמחה.

# שיחות שב"ק

שמחה וג"ע

## שקלים בשמחה

ובן בחודש אדר שמתחילין מחדש עבודת המקדש, ומשמיעין על השקלים, אז הזמן הוא השראת השכינה ומתמלאין בשמחה.

### בית יהודי

ובן המקום בית יהודי, שצריכין להרבה ממון, כדוגמת בנין המשכן, שרק שם מצינו בתורה עסק גדול סביב הממון.

### אחר מ"ת

אחר שזכו למתן תורה יתרו ומשפטים, מיד מתחילין תרומה בנין המשכן, בחי' בית יהודי, שאז צריכין להרבה כסף וממון, כסף ובגדים, וכן שקלים בא' אדר, שאז הוא זמן שמחה נפלאה, שבונים בית יהודי, השראת השכינה שהוא עיקר השמחה.

### צדקה

ובזמנינו שאין לנו שקלים, אזי במקום זה יש מצות צדקה, ובפרט צדקה להקמת בית יהודי, שצדקה ושקלים הם ענין אחד, והעיקר לתת הצדקה בשמחה גדולה, והוא גם מכפר, לכפר על נפשותיכם וחסאיך בצדקה פרוק.

### מחצית

רעים האהובים סוד מחצית השקל, שני חצאים.

# שיחות שב"ק פר' יתרו אודות ישראל

## פר' יתרו אודות ישראל

### לא האמין, רק קצת

אחר כל האריכות שבארנו, בדעת יתרו מד' החתם סופר וכו', איך שלא האמין מיד להשמועות וכו', עד שבא אל המדבר ושמע דברי משה בעצמו.

### איך ידע

ועדיין יש לעיין, למה החליט אח"כ כשאמר ברוך ה' אשר הציל, שהכל אמת, [ובפשטות צ"ל שזה היה כח משה שכינה מדבר מתוך גרונו, שלכן האמין לכל דבריו].

### אודות ישראל

ויש לומר עפ"י אשר נראה מדברי הפסוק "ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודות ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצילם ה'", ונדויק מלת אודות ישראל, שמשה האיר על יתרו שיבין שכל הכוחות והמאורעות שבעולם הכל הוא אודות ישראל בלבד.

### רק לישראל עמו

בי מתחילה היה סברא של הערב רב וארבע החלקים שמתו וכו', שנפילת פרעה הוא הורעת המזל שלו, ועברו למזל אחר ח"ו, וכמו שנביא בהמשך מד' הח"ס, ועכשיו הביין יתרו, שהכל היה רק אודות ישראל, שזהו עיקר הארת משה. [ויובן גם עפ"י ד' הרה"ק ר' אלימלך מליזנסק זי"ע<sup>2</sup>, שיתרו לא השפיעו עליו שום נסים זולת כח הצדיק, דעת משה].

### לעתיד לבא

ובן יהיה בהגאולה העתידה, שעכשיו נראים כל מיני מאורעות כפוליטיקה וכו', ולעתיד יראו שהכל ממש היה רק על אודות ישראל, ובפרט סביב היראי ה' וחושבי שמו (בסוף מלאכי עיי"ש), שעכשיו הם

<sup>2</sup> ספר נועם אלימלך - פרשת יתרו, וישמע יתרו פרש"י ז"ל מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. לכאורה הלא מפורש בפסוק כי הוציא וכו' ומה בעי רש"י בזה שחידש עוד טעמים על ביאתו אך נראה דהנה אין אדם מתעורר לשוב בתשובה ולקרב עצמו לעבודתו יתברך שמו על ידי שרואה ניסים ונפלאות הנעשים לאחרים כי מי שיש לו לב אטום ומטומטום מעונותיו אין מכיר בנם ולא יבין כלל להשגיח על גדולת הבורא יתברך ורוממותו אך עיקר התעוררות בתשובה ולהכיר גדולתו יתברך הוא בא על ידי הצדיק העובד השם יתברך ברוך הוא באהבה רבה ויראה ודבקות ומיחד שמו הגדול באמת אזי השם יתברך ברוך הוא משפיע לו לצדיק עוד שפע קודש ומביאו אל אחדות וכו'.

רצה לומר גם אנכי אביא אתכם אל האחדות לעורר לבבכם והפנימיות שבכם בדביקות וקדושה אל האחדות ועל ידי שהשם יתברך משפיע שפע קדושה בהפנימיות של הצדיק דבר זה הוא הגורם גם כן את לב בני אדם שיתעוררו בתשובה לעבודתו יתברך שמו כי הם גם כן חלק אלקי. וזהו לא יהיה לך אלקים אחרים על פני עי"ד דאיתא לא יהיה בך אל זר זה היצר הרע והזהיר לא יהיה לך אלקים אחרים פירוש מחשבות זרות על פני רוצה לומר שהוא נגד הפנימיות וזה הוא התנגדות שלא תוכלו לעורר הפנימיות וז"ש רש"י ז"ל מה שמועה וכו' שבוודאי על ידי שראה ישראל שיצאו לא נתעורר לבו לבא להתגייר כי זה הנס לא היה על ידי התעוררות ישראל כאשר באמת היה הקטרוג הללו עובדי עבודה זרה וכו' ולכן פירוש רש"י ז"ל מה שמועה שמע ובא פירוש איזה דבר היה מעוררו שיבא. קריאת ים סוף שזה היה על ידי התעוררת הצדיק כשראה הם ארונו של יוסף הים ראה ויננס. ומלחמת עמלק שזה גם כן על ידי התעוררות דלתתא כמו שאמר הכתוב כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק כפרש"י וזה יהיה אי"ה במהרה על ידי אתערותא דלתתא של הצדיקים וזה גרמה לו ליתרו שבא לחסות תחת כנפי השכינה.

# שיחות שב"ק

## חתן מקבל ממשלה מהש"י

נרדפים מאד רח"ל.

## חתן מקבל ממשלה מהש"י

### דומה למלך

**ידוע** מאמר חז"ל<sup>3</sup> דחתן דומה למלך, ולמדין מזה כמה הלכות, שאסור לעסוק במלאכה בימים אלו (רמ"א אה"ע סי' סד<sup>4</sup>), וכן אסור לצאת בשוק יחידי, וכן דין לבושים שלו שצריכים בגדי כבוד כמלך, ויש דברם שאסור מחמתה, שיהא שמח עמה, ויש דברים שאסור לו מחמת עצמו שהוא דומה למלך, ולא מהני ע"ז מחילתה, כמוש"כ הפוסקים (ח"מ<sup>5</sup> וב"ש שם), וכל זה צ"ב, מה השייכות של שמחת חתן למלוכה, והרי המדובר בכל חתן שנושא אשה, ואפי' חתן פשוט וע"ה, וזה צ"ב.

### נותנין לו ממשלה

**וי"ל** עפ"מ ש"כ בלקו"מ (תנינא ד<sup>6</sup>), בסוד מה שהחתן מתחייב לפרנסה וכו', כמוש"כ בכתובה ואנא אפלא ואיזון ואייקר וכו', וכ' שם שהוא מצד מדת המלכות, שנותנין לו ממשלה, כי הפרנסה הוא מהמלכות, וכן בעל שחוגר מתניו לפרנס אשתו, צריכין לזה קצת ממשלה, ובזה י"ל סוד חתן דומה למלך, [ועי' באחרונים שדנו האם גם הכלה אסורה במלאכה, וי"ל לפי הנ"ל שאין שייך בכלה האיסור, אלא שיש עוד טעם איסור מלאכה משום שמחה<sup>7</sup>].

<sup>3</sup> פרקי דרבי אליעזר - פרק טז, החתן דומה למלך מה המלך הכל מקלסין אותו שבעת ימי המשתה כך חתן הכל מקלסין אותו שבעת ימי המשתה מה המלך לובש בגדי כבוד כך החתן לובש בגדי כבוד מה המלך שמחה ומשתה לפניו כל הימים כך החתן שמחה ומשתה לפניו כל שבעת ימים מה המלך אינו יוצא לשוק לבדו כך החתן אינו יוצא לשוק לבדו מה המלך פניו מאירות כאור החמה כך חתן פניו מאירות כאור החמה שני והוא כחתן יוצא מחופתו:

<sup>4</sup> שו"ע אה"ע סימן סד, (א) הנושא בתולה צריך לשמוח עמה ז' ימים, שלא יעשה מלאכה, ולא ישא ויתן בשוק, אלא אוכל ושותה ושמוח עמה, בין אם הוא בחור בין אם הוא אלמון. (וחתן אסור בעשיית מלאכה, ואסור לצאת יחידי בשוק) (ר"ן פ"ק דכתובות ובפרקי ר"א):

<sup>5</sup> חלקת מחוקק על אה"ע סימן סד, דאף דיכולה למחול על שמחתה דהיינו לאכול ולשתות ולשמוח עמה אבל במלאכה ולצאת יחידי לשוק אף שהיא מוחלת מ"מ הוא אסור בזה ומטעם שהוא דומה למלך כך היה נראה ליישב כוונת הרב בהג"ה זו.

<sup>6</sup> ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא בתרא סימן ז, ועל כן מי שרוצה לקבל פרנסה, צריך שיהיה לו קצת ממשלה, כדי שיהיה לו איזה שיכות עם המלכות. וזה בחינת (רות ב): "לעת האכל גשי הלם" אין הלום אלא מלכות' (ובחים קב). כי צריך שיהיה לו ממשלה בחינת מלכות לעת האכל, כי על ידי זה נמשך הפרנסה כנ"ל: ועל כן כשהבעל חוגר מתניו נגד אשתו ומחייב עצמו לפרנסה, כמו שכתוב בכתבה: ואנא אפלא ואוקיר ואזון וכו', אז נותנים לו קצת ממשלה, כמו שכתוב (בראשית א): "והוא ימשול בך", כי על ידי הממשלה הוא יכול להמשיך הפרנסה כנ"ל: וכן כל השרים כל מי שצריך לתן פרנסה יותר לאנשים רבים התלויים בו, הוא צריך שיהיה לו יותר ממשלה, כדי שיוכל להמשיך הפרנסה על ידי המלכות כנ"ל:

<sup>7</sup> דף על הדף על כתובות דף מז. הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל בספרו מנחת פתים (אבה"ע"ו סי' סד) דייק מלשון השו"ע (שם) דרק חתן אסור בעשיית מלאכה בשבעת ימי המשתה אבל הכלה מותרת, והעיר שם דברש"י כאן מבואר דגם הכלה אסורה בעשיית מלאכה. וכתב דרש"י סובר דבמו"ק איתקש ז' ימי המשתה לז' ימי אבילות וכמו שאבל אסור במלאכה ה"נ חתן וכלה אסורין במלאכה, וממילא ביום הראשון של החופה אסורין כן מדאורייתא במלאכה כמו אבל להסוברים דאבילות יום הראשון הוא מדאורייתא. ומדרבנן גם החתן וגם הכלה אסורין במלאכה כל ז' וכמו שתיקנו באבל ז' ימים.

ובאוצר הפוסקים (סי' ס"ד סעי' א') הביא מספר יפה ללב שדייק מרש"י הנ"ל דכלה אינה אסורה במלאכה רק ביום הראשון ולא בכל הז' ימים כהחתן, ועיי' מש"כ לבאר בזה וכו'.

# שיחות שב"ק

## התן מקבל ממשלה מהש"י

### המלכות בתורה

ומקור הענין שיש ממשלה לבעל על אשתו, נלמד שם בלקו"מ מהפסוק והוא ימשול בך, ולכאורה משמע שזה רק קללה מחמת החטא, וי"ל דלולי החטא היה דרגה של מלכות ברצון, ואחר החטא נהפך ח"ו לממשלה שלא ברצון, ואם זוכים יכולים לתקן שיהא המלכות ברצון, ועכ"פ עצם המלכות הוא למעליותא.

### המלכות והפרנסה

וי"ש לבאר סוד המלכות והפרנסה, שהש"י ברא את הבריאה חסר כידוע, ובני ישראל ע"י עבודתם בקודש מתקנין הבריאה, ולכן כשרוצין פרנסה, צריכין להמשיך פרנסה ושפע אלקי מלמעלה, שזה סוד המשכת הפרנסה והשפע ע"י הצדיקים ובנ"י קדושים.

### להמשיך פרנסה

והענין הזה שצדיקים ממשיכים פרנסה, מבואר בגמ' אצל רחב"ד, שכל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וידוע מש"כ מהבעש"ט בשביל חנינא, שחנינא עושה שביל וממשיך פרנסה<sup>8</sup>.

### המשפיע

ועפ"י ד' הלקו"מ, אין הענין רק לצדיקים בלבד, הצדיקים הכלליים הם שורש המשכת הפרנסה לכל ישראל, בחי' ויוסף הוא המשביר וכו', ובאמת כן הוא אצל כל אחד בפרטיות שעוסק בהמשכת השפע, ובפרט כשנושא אשה, בסוד צדיק יסוד עולם, וכמוש"כ שם שנושא אשה צריך להיות איש חיל וכו', ולהמשיך הפרנסה, וסוד איש חיל שמאמין בעצמו ובכוחו מהש"י וכו', מאמין שבו הדבר תלוי.

### שמחת חיים

ולא רק ממון נמשך על ידו, ששמחת החיים של ב"ב הכל תלוי בו, שהוא ממשיך שמחה וחסדים, סוד הפקידה ושמח את כו', שממשיך שמחה ורצון, וכמוש"כ שם שבעת האכילה נמשך הפרנסה<sup>9</sup>, כי אם הלחם וכו'.

### מאמין בזה

וזה נקרא מש"כ שם "חוגר מתניו לקראת אשתו", שמאמין שקיבל המלכות מהש"י להמשיך פרנסה, כמו מלך ישראל שממשיך פרנסה לכל ישראל, ומאמין בכוחו, (ולא כמו שהיה אצל שאול, שאמר לו שמואל אם קטן אתה

<sup>8</sup> ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת תולדות, שמעתי ממורי זלה"ה פירוש הש"ס (ברכות ד"ז ע"ב) שיצאה בת קול כל העולם ניזון ה) בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת, דרצה לומר בשב"ל דהיינו שהוא עשה צינור ושב"ל להמשיך לכל העולם, וזהו שאמרו בשב"ל חנינא בני, ודפח"ח:

<sup>9</sup> ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא בתרא סימן ז, זה בחינת (רות ב): "לעת האוכל גשי הלום" אין הלום אלא מלכות' (ובאים קב). כי צריך שיהיה לו ממשלה בחינת מלכות לעת האוכל, כי על ידי זה נמשך הפרנסה כנ"ל:

# שיחות שב"ק

## חתן מקבל ממשלה מהש"י

בענין וכו', (ברכות, ג, ב אצל דוד המלך<sup>10</sup>).

### גם בביתו

ובן בפרטיות, שצריך להאמין במלכותו בביתו, בכוחו ויכולתו לפרנס אשתו ובניו התלויים בו, [וגם כשמתקשה בפרנסה ח"ו, אין זה סותר הנהגתו, שמאמין במלכותו ומתחזק, ושמח בחלקו מה שיכול להשפיע, ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו מזון לעולם ועד].

### הארת דרי מטה

המשבת הפרנסה נראה לאדם שנודע רק לצדיקים וכו', ובלקו"מ (שם) מבאר שאדרבה דייקא דרי מטה צריכין להאמין כי מלא כל הארץ כבודו, והש"י עמו ואצלו וכו', וכל יהודי עושה שעשועים להש"י, ובפרט הדרי מטה שעיקר השעשועים בא מהם, [וכן מתחיל שם בלקו"מ שע"י כלליות בן ותלמיד יכול כל אחד להמשיך ולהאיר הארת הרצון, דהכוונה שע"י שמאמין שגם אצל דרי מטה צריכין להמשיך המשכת האלקות עיי"ש].

### פרו ורבו

ובן המשכת הדעת, שהוא המשכת השפע בפנימיות, לגלות אלקותו ית' בעולם, שהוא עבודה שנוגע לכל אחד ואחד, שכל אחד צריך לקיים זאת, בסוד פרו ורבו ומלאו את הארץ, (כמוש"כ שם).

### פנימיות המצוה

וביאור הדבר, שעיקר פנימיות מצות פ"ו, כדי להאיר הדעת בעולם, ע"י הולדת בן ובת, שבזה משאיר דעתו ושכלו בעולם, שכל הנושא אשה, נעשה משפיע בפנימיות, בסוד הולדת הדעת וכו', וכמו בחיצוניות שממשיך פרנסה וכו', ובזה צריכין למדת המלכות להיות משפיע, בחי' איש חיל, בחי' "מלך", ושורר בביתו, שלכן מקבל בעת הנשואין מדת המלכות. [ולכן רק מצוים בפ"ו רק האנשים, שאיש דרכו לכבוש, שסוד הכיבוש, הוא התפשטות הדעת בעולם].

<sup>10</sup> תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ג: כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכין פרנסה אמר להם לכו והתפרנסו זה מזה אמרו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתו אמר להם לכו ופשטו ידיכם בגדוד וכו'.

# שיחות שב"ק

## לקו"מ תנינא ז, חוגר מתניו להמשיך פרנסה

### לקו"מ תנינא ז, חוגר מתניו להמשיך פרנסה

#### ד' הלקו"מ

וז"ל הלקו"מ (תנינא ז) "ועל כן מי שרוצה לקבל פרנסה, צריך שיהיה לו קצת ממשלה, כדי שיהיה לו איזה שייכות עם המלכות. וזה בחינת (רות ב): "לעת האוכל גשי הלום" אין הלום אלא מלכות' (זכחים קב). כי צריך שיהיה לו ממשלה בחינת מלכות לעת האוכל, כי על ידי זה נמשך הפרנסה כנ"ל: ועל כן כשהבעל חוגר מתניו נגד אשתו ומחייב עצמו לפרנסה, כמו שכתוב בכתובה: ואנא אפלא ואוקיר ואזון וכו', אז נותנים לו קצת ממשלה, כמו שכתוב (בראשית ג): "והוא ימשל בך", כי על ידי הממשלה הוא יכול להמשיך הפרנסה כנ"ל, וכן כל השרים כל מי שצריך ליתן פרנסה יותר לאנשים רבים התלויים בו, הוא צריך שיהיה לו יותר ממשלה, כדי שיוכל להמשיך הפרנסה על ידי המלכות."

#### חוגר מל' מושל

וצ"ב מהו ביאור ל' חוגר מתניו נגד אשתו וכו', ובפשטות הוא ל' מלכות וממשלה, שעושה ופועל בכח המלכות והממשלה, שבכח זה מתחייב ומשפיע, ול' זה נאמר אצל יוסף<sup>11</sup>, בחי' המשפיע ציס"ע, וכן ל' חגור חרבך על ירך, שמרמז על ציס"ע כח ההשפעה (תהלים מה), (והוא מה שכ' בלקו"מ שיהיה איש חיל ולא שלמוזילני"ק, ועי' בס' סוד ישרים<sup>12</sup>).

#### חגורה בתנ"ך

ובן מצינו בתורה בכל מקום שנקרא חגורה, כמו שנאמר מתניכם חגורים, כשיוצאים לדרך ממצרים, וקבלו ממשלה מהש"י, להיות עם וצבאות הש"י, וכן אצל הכהן כשהולך להעבודה, שנאמר אצלו שחוגר אבנט, וכן במחלמה נאמר ותחגרו איש את כלי מלחמתו (דברים א, מא), וזה שכ' גם בנושא אשה שמאמין במלכותו וכח השפעתו מהש"י, ובכח זה יוצא והולך לפרנס את אשתו.

#### חוגר מתניו בגבורה

ולבאורה תנועת הנפש של הנצרך לפרנסה, הוא היפוך ממדת המלכות, שנעשה כעני וכרש, וכמו שרואין בחוש שהנצרך לפרנסה, נעשה מקבל וחלש ורודף אחרי הממון וכו', אבל באמת בפנימיות הדבר הוא להיפוך, שדייקא ע"י כח המשפיע והמלכות, ממשיך הפרנסה ממקור עליון, שהש"י נתן הממשלה בידו, להשפיע לעצמו ולאחרים הפרנסה.

<sup>11</sup> מדרש תנחומא (בובר) וישב אות טז, ויהי איש מצליח. היה חוגר מתניו ואדונו אומר לו מוזג לי כוס חמין והוא מוזג, תן לי צונן והוא נותן לו מאותו מכלי, אדונו אומר לו תן לי יין והוא נותן לו, תן לי משולש הוא נותן לו, ומאליו היה מתמתק, לכך נאמר ויהי איש מצליח:

<sup>12</sup> ספר סוד ישרים על שמיני עצרת אות כז, ענין סעודה גדולה וסעודה קטנה הוא כמבואר בגמ' (שבת ט ע"ב) ומאימתי התחלת אכילה וכו' ולפי שיטת התוס' שם ד"ה בתספורת וכו' קאי על לישנא קמא לא לאכול בסעודה גדולה ועל זה קאמר משיתיר חגורה. וחגורה רומז על כח הפעולה הנמצא גבי האדם כענין שמצינו בכתוב (מלכים ב') כל איש חוגר חגורה וגו' כלומר שיכול לחגור את מתניו ולצאת לפעול. אכן מסטרא דשכינתא עלאה אין שום מקום לפעולת אדם וזהו דאיתא שם בזה"ק מסטרא דשכינתא עלאה עביד סעודתא רברבא היינו משיתיר חגורה כלומר שאז יהיו רואים מפורש שכל הפועל הוא באמת רק השי"ת לבדו כי כל הפעולות הניתן לאדם שיעבוד ויפעל זהו רק מצד זעיר אנפין שנקרא שכינתא תתאה מדת המלכות וזהו מסטרא דמלכותא סעודתא זעירא וכו' היינו שיהיה האדם חוגר חגורה במתניו ויצא לפעול כל העבודות.

# שיחות שב"ק

## לקו"מ תנינא ז, חוגר מתניו להמשיך פרנסה

### פנימיות וחינוניות

ובתחלת התורה (סו) מדבר על המנהיג הרחמן שממשיך דעת, הארת אלקותו ית' על בניו ותלמידיו, שזהו עיקר ענין ההנהגה והמלוכה, בחי' משה רבינו שממשיך הדעת על ישראל, אלא שבחי' רב ותלמיד הוא בחי' פנימיות העולמות, שפע הדעת בתורה ומצוות, ומצד חינוניות העולמות, נקרא המשפיע "מלך", וממשיך הפרנסה ושפע אלקי לכללות ישראל, (וכידוע משה בחי' הרב פנימיות, ודוד בחי' המלכות חינוניות).

### משפיע

וזהו ענין הנשואין, שמקבל אז ממשלה, כשהיה בלי אשה, היה בבחי' חלש ורפה ידים וכו', ועכשיו חוגר מתניו, כשנושא אשה וצריך לפרנסה, שמקבל ממשלה ונעשה משפיע (וכנראה בחוש, שאחר הנשואין מקבלים עוז וממשלה וכו', מה שמקודם היה חלש וכו').

### יושב ומיסב בראש

וזה ביאור מש"כ חתן דומה למלך, שנראה כדבר תמוה, שיושב כמו רב בראש העדה, שמקבל "מלכות" ומשפיע להנוק', וגם אחר השבע ברכות בביהמ"ד אינו יושב מלמעלה, אבל בביתו פנימה שם יש לו מלכות, ויושב בראש השולחן כנהוג בבתי ישראל קדושים (עיי' לקו"מ קמא נו כל איש ישראל יש לו מלכות בביתו).

### הפרנסה

ועיקר הפרנסה שמפרנס לאשתו, אינו רק הממון וכו', אלא שנותן לה חיזוק והארת פנים וכו', שלגבי חיוב מזונות נחלקו התנאים (והראשונים להלכה) האם הוא דאורייתא, עיקר הדאורייתא הוא עוני, וכל זה רק מכח המשפיע, המלכות.

### כל השרים

ובן מש"כ בהמשך הדברים וכן כל השרים כל מי שצריך ליתן פרנסה יותר לאנשים רבים התלויים בו, הוא צריך שיהיה לו יותר ממשלה, כדי שיוכל להמשיך הפרנסה על ידי המלכות וכו', שלכאורה מי שיש לו יותר ממון יכול לפרנס לאחרים וכו', אמנם עיקר כח הפרנסה הוא כח הממשלה, שכל הממונה על הצבור, מקבל כח המלכות, ואז נקרא בל' חז"ל פרנס על הצבור.

### חוגר מתניו

ואע"פ שבשעה שעומד בשמו"ע בתפילה לפני קונו, הרי נעשה כעני ורש, בחי' תפלה לעני, ומבקש מהש"י שיפרנסו, אח"כ כשבא לביתו, הרי הוא משפיע ומושל, כעין מש"כ בלקו"מ (קמא ט) על מי שאומר תורה ברבים, שלפני הדרוש הרי שופך תחנונים כעני וכו', ואח"כ לוקח מטה עוז וכו', בחי' חוגר מתניו להשפיע להמלכות.

# שיחות שב"ק

## ואנא אפלה ואיקור וכו'

### בקושטא

ואמונה זו היא בכח ממשלתו מש"כ בהכתובה ואנא אפלה ואיקור וכו' כהלכות גברין יהודאין וכו', דזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא וכו', וביאר בשו"ת בנימין זאב (סי' א) קושטא הוא מל' וארשתין לי באמת ואמונה, וי"ל שמרמז על חגירת מתניו, שמאמין ומשתמש בכח המלכות להשפיע שפע וכו'.

## ואנא אפלה ואיקור וכו'

### הבעל מחייב עצמו

נוהגין לכתוב בכתובה ואנא אפלה ואיקור וכו', והוא לכאורה פליאה גדולה שמשמע שהבעל צריך להתחייב להדברים הללו, ולכאורה הבעל מחייב לתת מזונות וכו'<sup>13</sup>.

### בדבר שבממון

ואע"פ שיכול להתנות ולבטל החיובים בתנאי דקיי"ל בשו"ע אה"ע (סי' לח סעי' ה) דבדבר שבממון תנאי קיים, מ"מ כל זמן שלא התנה הרי הוא חייב בהם ממילא, ונחלקו התנאים אם מזונות הוא דאורייתא או דרבנן, ונחלקו רש"י ורמב"ן (בפר' משפטים), וכן להלכה בב"ש (אה"ע סי' סט) מובא מחלוקת ראשונים, ועכ"פ לכו"ע הוא חיובא, וא"כ למה צריכין התחייבות הבעל שיאמר אנא איקור ואפלה וכו', שמהלשון נראה שעושה כן מנדבת לבו כתוספות כתובה, ומתחייב עצמו בזה, וכבר תמה כן בנחלת שבעה (סי' יב סק"א).

### ומחייב עצמו

ובן מל' לקו"מ שהבעל חוגר מתניו נגד אשתו ומחייב עצמו לפרנסה וכו', שמשמע שאינו מחייב ומתחייב עצמו בכך.

### לפרנס אחרים

וי"ל בהקדם מה שיש לבאר שלכאורה מהו המושג שמחייב עצמו לפרנס אחרים, שלכאורה הוא דבר מופרך, שאע"פ שיוכל לתת צדקה ולעזור, אבל לפרנס אחרים הוא לכאורה דבר שאינו קיים, והש"י זן כל אחד מידו הרחבה (וכמוש"כ בספר המדות<sup>14</sup>), וכמו דחזינן בהמן ולקיטתו, כל אחד צריך ללקוט המן שלו, כל

<sup>13</sup> ומובא בכל הראשונים פלוגתת ר' אליהו ור"ת האם חייב עצמו יותר מתקני"ח להשכיר עצמו וכו' ועכ"פ עדיין קשה גם לר"ת ואכמ"ל. [נטור חו"מ סימן צט, וכ"כ ר"ת בתשובה שאינו חייב להשכיר עצמו לפרוע חובו וחולק עם רבי אליהו שכתב שחייב אדם להשכיר עצמו לפרנס אשתו ואפשר שגם רבי אליהו מודה בשאר חוב שאין מחייבים אותו להשתעבד לפרוע רק במזונות אשתו דמספר כתובה ילפינן דכתיב ביה ואנא אפלה ואוזין ואפרנס].

<sup>14</sup> ספר המידות - ערך בנים, ג. אין צריך לאדם לדאוג על פרנסת בניו, כי כשהם גדלים גדלה פרנסתם עמהם :

# שיחות שב"ק

## ואנא אפלה ואיחור וכו'

אחד מקבל מן שלו מן השמים, וכן בפרנסה (שהוא כעין המן, ועי' במאור עינים בשלח<sup>15</sup>), שלכאורה כל אחד יש לו שביל משלו לפרנסה, והאיך שייך לפרנס לאחרים.

### רק מצד המלכות

וי"ל שזה מה שחידש בלקו"מ, שבאמת כל מה שמפרנס את אשתו, אינו אלא שמקבל מלכות וממשלה לפרנס את אשתו, שכמו שמלך ישראל פרנסת כל ישראל תלוי בו מצד סדר השתלשלות, כמוש"כ בדוד המלך שמפרנס את העם, כן כל בעל הרי הפרנסה תלויה בידו, בחי' המלך והמשפיע של אשתו, שלכן יכול להתחייב לזון את אשתו.

### ואנא אפלה

וזהו לשון ואנא אפלה, של' ואני הוא ל' מלכות (כידוע בכל ספרי הפנימיות), שחוגר מתניו ומאמין בממשלתו שקיבל הש"י ומשפיע להמלכות, שאז בעת שכותבין הכתובה וכו', משפיעין עליו מדת המלכות, ובזה הכח זן ומפרנס לאשתו שהיא תחתיו. [ובתופס הכתובה להרמב"ם כותבים ואנא במימרא דשמיא אפלה ואוקיר וכו'<sup>16</sup>, והוא דבר חידוש].

### הכל ממנו

וכידוע בדברי האריז"ל בפנימיות התורה, שהחסדים וכו' נמצאים אצל ז"א, והוא נותן ומשפיע להנוק', דלית לה מגרמה כלום.



<sup>15</sup> ספר מאור עינים - פרשת בשלח, וזהו קח צנצנת אחת פירוש כי באמת למה נקרא שמו מן כי לא ידעו מה הוא שהוא רוחניות עליון יורד מן השמים וגם עתה היום הזה יורד מן השמים לכל אחד ואחד מזונו כאמור על ידי התלבשות השכינה באיזה סיבה מן הסיבות רק שבדור המדבר ירד מן השמים בלי שום התלבשות באיזה סיבה ועתה נתלבש לפי הסיבה וזהו קח צנצנת אחת רצה לומר כלי ותן שמה מלא העומר מן שיתלבש בתוכו בחינת מן שהוא לחם מן השמים שיתלבש בכלי על ידי סיבה מן הסיבות וזהו למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר שידעו שהייתי נותן במדבר בלי שום התלבשות והתכסות באיזה סיבה לכן גם עתה שנתלבש ונתכסה באיזה סיבה מן הסיבות ידעו ובינו כי זהו הלחם בעצמו שיווד מן השמים והבן :

<sup>16</sup> רמב"ם יד החזקה - הלכות יבום וחליצה פרק ד, טופס הכתובה ביום פלוני וכו' איך פלוני בן פלוני אמר לפלונית בת פלוני בתולתא כלתא הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא במימרא דשמיא אפלה ואוקיר ואסובר ואיזון ואפרנס ואכסי יתיכי כהלכת גוברין יהודאין דמוקרין ומסוברין וזנין ומפרנסין ומכסין ית נשיהון בקושטא.